

CIP foundation

Investeringer i Danmark

Baggrundsnotat
Oktober 2025

Forord

Investeringer leverer et væsentligt bidrag til den langsigtede økonomiske vækst og velstand. Nyere studier fra World Bank¹ og McKinsey² viser, at der er en tæt sammenhæng mellem et lands investeringsniveau, produktivets- og velstandsudvikling. Det er således vigtigt, at niveauet for investeringer er tilstrækkeligt højt til at udvikle kapitalapparatet og dermed de fremtidige produktions- og forbrugsmuligheder.

Det rejser spørgsmålet, om vi investerer nok i Danmark.

Dansk økonomi er stærk målt på alle væsentlige parametre, og vi er blandt de EU-lande med højest vækst. Fremgangen i dansk økonomi de sidste mange år kan blandt andet tilskrives, at vi gennem reformer har fået flere i beskæftigelse, og at vi har importeret en betydeligt mængde arbejdskraft udefra.

En del af væksten i dansk økonomi har siden 2010 også været drevet af vækst i investeringerne, og niveauet for investeringer i Danmark er ved første øjekast ikke væsensforskellig, når vi sammenligner os med andre sammenlignelige lande.

Produktiviteten er derimod kun vokset svagt. Det skyldes bl.a., at den samlede investerede kapital per arbejdet time i økonomien er nogenlunde det samme i dag som i 2010. Det betyder, at vi de sidste 15 år har øget vores produktion ved at øge beskæftigelsen, mens vi ikke har investeret i at gøre den gennemsnitlige medarbejder mere produktiv.

Den vækstmodel kan ikke fortsætte i en situation med et stort forventet fald i antallet af personer i den arbejdsdygtige alder. Derfor er det nødvendigt, at vi øger produktiviteten. Den mest effektive vej til det er at øge investeringerne, så kapitalen pr. beskæftiget øges. Det kan bl.a. ske ved, at vi investerer mere i automatisering og digitalisering, som kan frigive arbejdskraft i både offentlige og private virksomheder til nogle af de vigtige opgaver, der står foran os.

Det skal ske på et tidspunkt, hvor Danmark står over for en række akutte og sammenfaldende udfordringer geopolitisk og i forhold til klimaet, som kræver nye omfattende investeringer i forsvar, grøn omstilling og klimatilpasning. Disse investeringer skal alle igangsættes inden for de næste 10 år, hvis Danmark skal leve op til sine internationale forpligtelser og undgå yderligere klimaskader.

Der er en risiko for, at disse tidsbestemte investeringer fortrænger andre investeringer i infrastruktur, digitalisering og udvikling af det offentlige og private kapitalapparat. Det kan blive et problem, fordi vi igennem en længere årrække ikke i tilstrækkeligt omfang har prioriteret at vedligeholde vores offentlige infrastruktur og bygninger og at store dele af vores eksisterende samfundsinfrastruktur nærmer sig sin tekniske levetid.

Det er derfor vigtigt, at der skabes plads i økonomien til at gennemføre dette ekstraordinære behov for investeringer i de kommende årtier. Dansk økonomi er kernesund og det økonomiske råderum efterlader plads til samfundsinvesteringer af et betydeligt omfang. Alligevel er det vigtigt, at vi får mobiliseret privat kapital og bygger videre på de gode erfaringer med at etablere vigtig samfundsinfrastruktur i tæt samspil mellem den offentlige og private sektor.

På den baggrund har CIP Foundation besluttet at igangsætte et projekt med det formål at vurdere, **1)** om investeringsniveauet er tilstrækkeligt til at sikre de fremtidige produktions- og forbrugsmuligheder og dermed velstanden i samfundet, **2)** hvilket spillerum, der er for at øge investeringsniveauet, uden at sætte den økonomiske holdbarhed over styr, **3)** hvilket investeringsbehov, vi ser ind i og **4)** hvordan investeringerne bedst organiseres og finansieres.³

Fokus i projektet er på samfundsinvesteringer, det vil sige investeringer som har bred samfundsinteresse – og både offentlige og private investeringer.

En del af grundlaget for projektet er en kortlægning og analyse af investeringerne i Danmark – både i historisk perspektiv og sammenlignet med andre lande. Formålet med nærværende notat er således at undersøge,

- *Hvor meget vi investerer i Danmark, og om det er nok i forhold til at understøtte fremtidig vækst og velstand?*
- *Hvordan vi investerer i forhold til udlandet?*
- *Hvad investerer vi i, og om det er produktive investeringer?*
- *Hvem der foretager investeringerne?*

Vi håber denne kortlægning af investeringerne i Danmark giver et godt indblik og grundlag for at drøfte det fremtidige investeringsniveau.

God læselyst.

Torben Möger Pedersen,
Bestyrelsesformand, CIP Foundation

Anders Eldrup,
Bestyrelsesmedlem, CIP Foundation

Charlotte Jepsen,
Ledende Partner, CIP Foundation

¹ World Bank (2021)

² McKinsey Global Institute (2024)

³ Se Kommisiorium for arbejdet i CIP Foundation

Indhold

- 1 Forord fra Torben Möger Pedersen, Anders Eldrup og Charlotte Jepsen
- 2 Sammenfatning
- 3 Begreber og definitioner
- 4 Danmark har siden finanskrisen oplevet et stigende investeringsniveau
- 5 Danmark investerer på niveau med udlandet
- 6 Der er behov for at øge investeringerne fremover

Sammenfatning

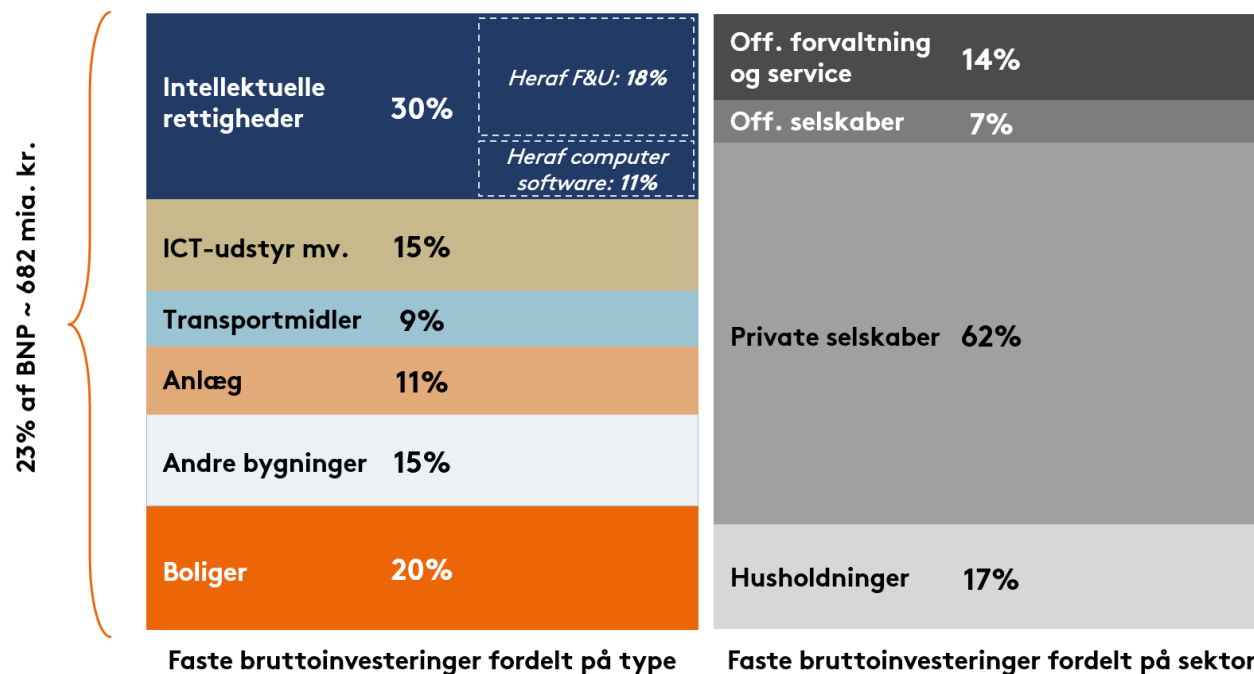
Danmark investerer i øjeblikket knap en fjerdedel af BNP. Umiddelbart er niveauet for investeringer i Danmark ikke bekymrende lavt, og investeringerne har, bortset fra et enkelt år, leveret et pænt bidrag til BNP-væksten siden 2011. Sammenlignet med andre vestlige lande, herunder USA, er investeringerne på nogenlunde samme niveau. Danmark har dog investeret lidt mindre sammenlignet med andre små åbne økonomier, heriblandt de andre nordiske lande. Det kan indebære en risiko for, at dansk økonomi over tid kommer til at stå relativt svagere.

Et observationspunkt er udviklingen i nettoinvesteringerne, som er halveret over de seneste 30 år. Det skyldes stigende afskrivninger af allerede foretagne investeringer, og at der investeres mere i forskning og udvikling, som afskrives hurtigere end fysiske aktiver. Med udsigt til stigende investeringer - og heraf en forventelig større andel i automatiske og digitale løsninger samt intellektuelle rettigheder - vil en større del af bruttoinvesteringerne alt andet lige dække afskrivninger og vedligehold af eksisterende investeringer. Det øger kravet til bruttoinvesteringsniveauet, hvis vi skal udvikle kapitalapparatet. Ønsker man at udvikle kapitalapparatet med samme hastighed som i 1960'erne og 70'erne, kræver det en fordobling af det nuværende nettoinvesteringsniveau på 4 pct. af BNP.

Det skal ses i sammenhæng med, at vi har et stort investerings efterslæb i den offentlige sektor. De samlede offentlige nettoinvesteringer har i en lang periode frem til 2010 ligget lavt og i en årrække var de direkte negative. Det betyder, at der fortsat er et stort investerings efterslæb til vedligeholdelse af den eksisterende samfundsinfrastruktur som jernbaner, veje, broer, kloakker, vand-, varme- og elforsyning, samt hospitaler og skoler.

Sammensætningen af investeringerne i Danmark er heller ikke væsentlig forskellig fra andre lande. Boliginvesteringer i Danmark fylder dog forholdsvis mere sammenlignet med USA. Boliginvesteringer er mindre produktive end andre investeringer, og det bør være et observationspunkt i forhold til de fremtidige investeringer i Danmark.

Figur 1. Hvad investerer Danmark i, og hvem foretager investeringerne?

Kilde: Danmarks Statistik (NABK10, NASK, OFF14)
Note: Tal for F&U og Computer Software er fra 2022.

Det er til gengæld positivt, at Danmark har et højt og stigende niveau for produktive investeringer i intellektuelle rettigheder på højde med USA og væsentligt over niveauet i EU. Det høje niveau er især drevet af medicinalbranchen.

Den umiddelbart mest iøjnefaldende udfordring ligger i udviklingen i produktiviteten og det produktive kapitalapparat. Danmarks produktivitet vokser signifikant langsommere end tidligere. Det skyldes blandt andet, at bidraget fra kapital er markant lavere end i begyndelsen af 1990'erne som følge af

et fald i de produktive nettoinvesteringer. Den lavere kapitalintensitet kan blive et problem i forhold til udviklingen i den fremtidige velstand, jf. studierne fra World Bank⁴ og McKinsey⁵.

Så selvom investeringsniveauet er pænt, og Danmark på mange parametre ligger på niveau med andre sammenlignelige lande, er der en række forhold, der peger på et væsentligt løft i investeringskvoten fremover:

⁴ World Bank (2021)

⁵ McKinsey Global Institute (2024)

- Danmark står i en ny situation, hvor bl.a. nødvendigheden af grøn omstilling, klimatilpasning og skærpede NATO-styrkemål og krav om investeringer på 1,5 procent af BNP i samfundskritisk infrastruktur kræver et massivt løft i investeringerne.
- Flere analyser påviser et betydeligt vedligeholdelsefter-slæb i den danske samfundsinfrastruktur på et tidspunkt, hvor en stor del af den offentlige bygnings- og anlægsmasse nærmer sig sin tekniske levetid.
- De offentlige bygge- og anlægsinvesteringers andel af BNP har vist en faldende tendens siden 2014 og ligger langt under niveauet i 1960'erne og 70'erne.
- Siden midten af 1990'erne er det samlede danske kapitalapparat stort set ikke vokset i forhold til den samlede timebeskæftigelse. Det har været medvirkende til, at produktiviteten er vokset langsomt i de senere år.

Boks 1: Eksempler på behov for øgede investeringer frem mod 2050

- Grøn omstilling af energiforsyningen: 56 mia. kr. om året. (mod 29 mia. kr. i dag)⁶
- Vandsektoren: 19 mia. kr. om året (mod 10 mia. kr. i dag).⁷
- Forsvar og kritisk infrastruktur (NATO-krav): 148 mia. kr. om året (mod 90 mia. kr. i dag).
- Indhentning af vedligeholdelsefter-slæb i den offentlige sektor: 22 mia. kr. (over 10 år).⁸
- Energirenovering af offentlige bygninger (EU Krav): 2,4 mia. kr. årligt.⁹

⁶ Finanssektorens klimapartnerskab på baggrund af rapport fra COWI (2025)

⁷ DANVA hjemmeside - investeringer i sektoren

⁸ Foreningen for Rådgivende Ingeniører (2024)

⁹ Dansk Industri (2024)

Begreber og definitioner

Begreb	Kort forklaring
Investeringer	Investeringer defineres som erhvervelse af faste aktiver med varig produktionsbidrag, opdelt i blandt andet boliger, bygninger, transportmidler og intellektuelle rettigheder, og foretages af offentlige forvaltninger, husholdninger og selskaber.
Bruttoinvesteringer	Bruttoinvesteringer refererer til de samlede udgifter til anskaffelse af nye aktiver og vedligeholdelse af eksisterende aktiver. Dette inkluderer både faste bruttoinvesteringer og lagerforøgelse.
Nettoinvesteringer	Nettoinvesteringer er bruttoinvesteringer fratrasket afskrivninger (forbrug af fast kapital). Afskrivninger repræsenterer værdiforringelsen af aktiver over tid på grund af slid og teknologisk forældelse. Nettoinvesteringer giver et billede af, hvor meget den effektive produktionskapacitet øges. Hvis nettoinvesteringerne er positive, betyder det, at der er en vækst i kapitalbeholdningen.
Faste bruttoinvesteringer	Faste bruttoinvesteringer omfatter udgifter til varige goder, der benyttes i produktionsprocesser i mere end et år, såsom maskiner, bygninger og forskning og udvikling
Forbrug af fast realkapital	Forbrug af fast realkapital betegner den løbende værdiforringelse af fysiske og immaterielle aktiver, som anvendes i produktionen over tid. Det omfatter fx slid på bygninger, maskiner, transportmidler og software samt teknologisk forældelse. I nationalregnskabet svarer det til de samlede afskrivninger på kapitalapparatet.
BNI	Bruttonationalindkomst (BNI) er BNP plus nettoindkomst fra udlandet. Dette inkluderer indtægter fra aflønning af ansatte og formueindkomst fra udlandet.
Kapitalintensiteten	Den samlede investerede kapital målt per arbejdstime.
Købekraftjusteret	Købekraftjustering anvendes til at sammenligne økonomiske indikatorer på tværs af lande ved at tage højde for forskelle i prisniveau og leveomkostninger. Det betyder, at man justerer for, hvor meget man faktisk kan købe for en given mængde penge i hvert land.
Produktive investeringer	Produktive investeringer er investeringer, der bidrager direkte til at øge Danmarks fremtidige velstand og økonomiske kapacitet. De beregnes som de samlede investeringer fratrasket boliginvesteringer, og kan både opgøres før og efter afskrivninger/ forbrug af fast kapital.
Finansielle selskaber	Omfatter banker, realkreditinstitutter, pensionsselskaber, forsikringsselskaber og investeringsforeninger. Deres primære aktivitet er finansiell formidling, dvs. at de håndterer penge, kredit, investeringer og forsikring.
Ikke-finansielle selskaber	Omfatter alle andre virksomheder, fx inden for industri, handel, service, byggeri og transport. Deres primære aktivitet er produktion af varer og ikke-finansielle tjenester.
Offentlige sektor	Den offentlige sektor består af både den offentlige forvaltning og de offentlige selskaber
Offentlige forvaltning	Fælles betegnelse for stat, kommuner og regioner.
Offentlige selskaber	Selskaber med offentligt ejerskab, eller hvor den offentlige forvaltning ejer mere end 50 pct. af aktierne.

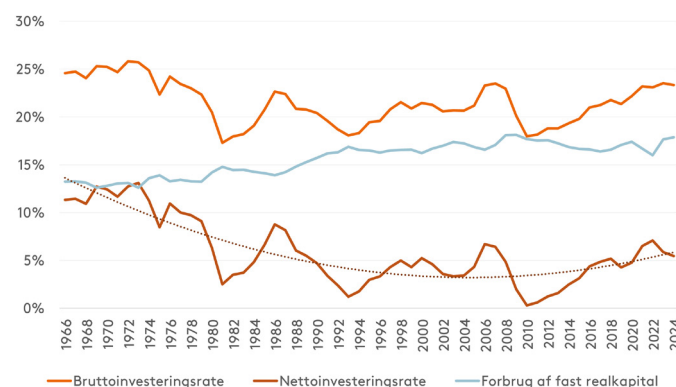
Danmark har siden finanskrisen oplevet et stigende investeringsniveau

INVESTERINGERNE ER STEGET BETYDELIGT DE SENERE ÅR

Investeringer er vigtige for de fremadrettede vækstmuligheder og for produktivitetsudviklingen, og betydningen afhænger af, hvad der investeres i.

Danmark har siden finanskrisen oplevet et generelt stigende investeringsniveau. Den samlede investeringsrate er steget fra 18 pct. af BNP i 2010 til 23 pct. fra 2022 og de efterfølgende år. Vi skal tilbage til før 1973 før investeringsraten varigt har været højere end den har været de seneste år. Investeringsraten har de seneste 50 år svinget i spændet mellem 17-23 pct.

Figur 2. Danmarks faste brutto- og nettoinvesteringer. Pct. af BNP, 1966-2024

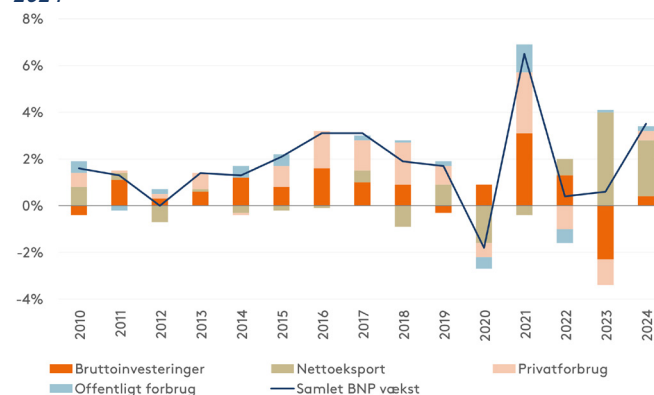

Kilde: Danmarks Statistik (NAN1)

Note: Forbrug af fast realkapital er beregnet som bruttoinvesteringer fratrækket nettoinvesteringer. Den stiplede linje angiver polynomisk tendenslinje for nettoinvesteringer.

Siden finanskrisen har investeringerne bidraget betydeligt til den danske BNP-vækst, og Danmark har været blandt de vesteuropæiske lande med højst BNP-vækst.

Figur 3. Dansk BNP-vækst og bidrag til BNP-vækst. Pct., 2010-2024

Kilde: Danmarks Statistik (NAN1)

Faktisk er Danmark et af de få vesteuropæiske lande, som har haft en økonomisk vækst på højde med i USA.

Der er primært tre grunde til, at de danske investeringer er steget fra 2011 til i dag. Vi investerer mere i intellektuelle rettigheder, de offentlige investeringer er steget, og vi har bygget mange boliger.

STOR STIGNING I INVESTERINGER I INTELLEKTUELLE RETTIGHEDER

Der har været en betydelig stigning i Danmarks investeringer i intellektuelle rettigheder, som er gået fra 16 pct. af de samlede investeringer i 2007 til 30 pct. i 2023 og 2024.

Investeringer i intellektuelle rettigheder udgør med 7 pct. af BNP i dag det største investeringsområde og er især drevet af de private virksomheder.

Stigningen i investeringer i intellektuelle rettigheder kan henføres til medicinalindustrien. Inden for medicinalindustrien er det et mindre antal virksomheder, der primært står for investeringer i intellektuelle rettigheder.

Med andre ord er det en håndfuld medicinalvirksomheder, der står for en fjerdedel af danske virksomheders investeringer i intellektuelle rettigheder, så det er ikke nødvendigvis bredt funderet i økonomien

Medicinalindustriens dominans understreges af, at dens samlede investeringer på 58 mia. kr. i 2022 oversteg den danske stats samlede investeringer på 48 mia. kr.

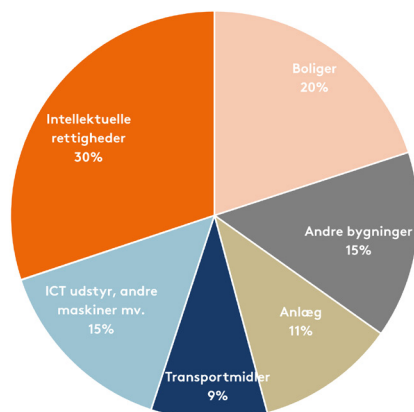
Tabel 1. Sammensætningen af Danmarks investeringer efter aktivtype i 1995, 2010 og 2024

Faste bruttoinvesteringer (% af BNP)	1995	2010	2024
Faste aktiver	19,5%	18,0%	23,3%
Boliger	3,8%	3,7%	4,7%
Andre bygninger	2,4%	2,4%	3,5%
Anlæg	2,3%	1,6%	2,6%
Transportmidler	2,1%	2,1%	2,1%
ICT-udstyr, andre maskiner mv.	6,1%	3,1%	3,5%
Stambesætninger	0,0%	0,0%	0,0%
Intellektuelle rettigheder	2,7%	5,1%	7,0%
- Heraf F&U	1,6%	2,9%	4,0%*
- Heraf computer software	0,8%	1,8%	2,5%*

Kilde: Danmarks Statistik (NAN1, NABK10)

Note: *Tal for F&U og Computer Software er fra 2022

Figur 4. Andel af samlede bruttoinvesteringer, 2024

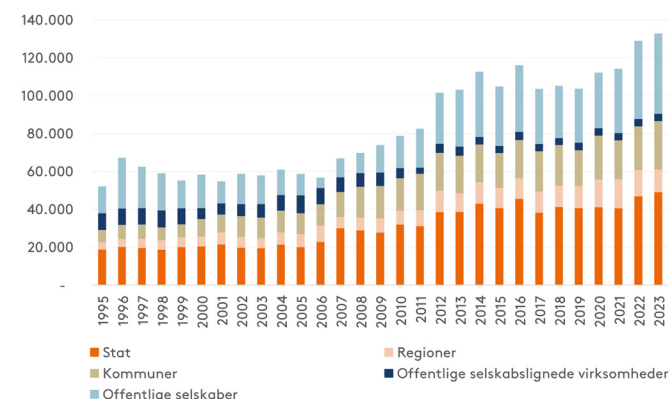

Kilde: Danmarks Statistik (NABK10)

STOR STIGNING I DE OFFENTLIGE BYGGE- OG ANLÆGSINVESTERINGER

Efter 2010 er der sket en betydelig stigning i den offentlige sektors investeringer, både indenfor den offentlige forvaltning (stat, kommuner og regioner) og blandt de offentlige selskaber.

Figur 5. Fordelingen af den offentlige sektors bruttoinvesteringer. Mio. kr., 1993-2023

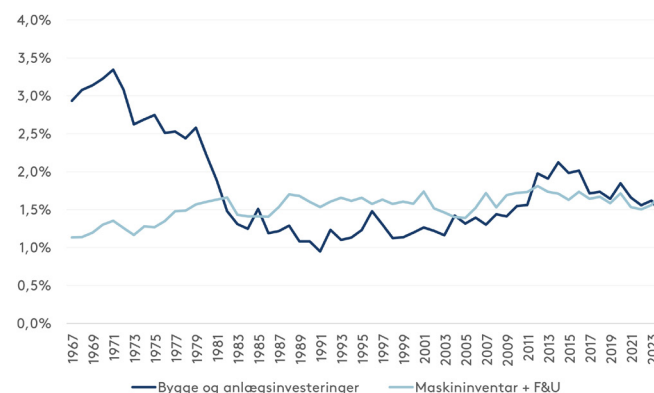

Kilde: Danmarks Statistik (OFF3, OFF14) og egne beregninger
Note: Opgjort i løbende priser.

Den samlede offentlige sektors investeringer, inklusiv forskning og udvikling, udgør i dag ca. 5 pct. af BNP, svarende til 133 mia. kr. i 2023. Og er nogenlunde ligeligt fordelt mellem henholdsvis staten, kommuner og regioner samt offentlige selskaber.

De stigende investeringer kommer efter en lang periode på 30 år, hvor særligt stat, regioner og kommuner har haft et historisk lavt investeringsniveau. I store dele af perioden var nettoinvesteringer i bygninger og anlæg negative, dvs. at man ikke investerede nok til at kompensere for de løbende afskrivninger på aktiverne.

Figur 6. Offentlige forvaltnings investeringer. Pct. af BNP, 1967-2024

Kilde: Makro Databank (DREAM)

Efter 2010 er der sket en markant stigning i den offentlige forvaltnings bygge- og anlægsinvesteringer i veje, jernbaner, sygehuse og uddannelsesinstitutioner. Investeringerne er steget fra 1,5 pct. af BNP til 2 pct., men er dog aftaget igen de senere år.

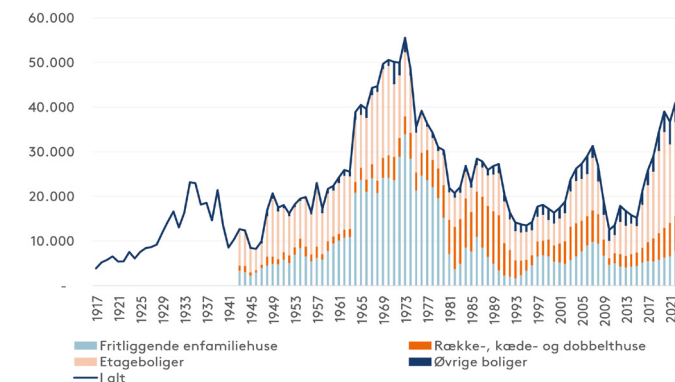
Der er ligeledes sket en markant stigning i de offentlige selskabers investeringer efter 2010, herunder særligt i energiforsyning, transport og vandforsyning.

STOR STIGNING I BYGGERIET AF ETAGEBOLIGER

Der har været en markant stigning i boligbyggeriet efter 2015. I 2022 blev der færdigbygget 40.000 boliger i Danmark, hvilket var det højeste niveau i 47 år. Siden 1917 er det således kun i perioden 1966-1975 hvor der blev bygget flere boliger end i 2022.

Det er særligt virksomhedernes investeringer i etageboliger, som har drevet boligbyggeriet. Dette skyldes dels liberaliseringen af lejeloven i 2015, hvor huslejen for nybyggede lejeboliger blev sat fri, dels meget lave renter, som gjorde det mere attraktivt at investere i boliger. Hertil kommer en række store byudviklingsprojekter i og omkring Danmarks største byer, hvor gamle industriområder er blevet konverteret til boligområder.

Figur 7. Antal byggede (fuldførte) boliger i Danmark, 1917-2024

Kilde: Danmarks Statistik (BYGV5A)
Note: Fordelt på type fra 1947 og frem.

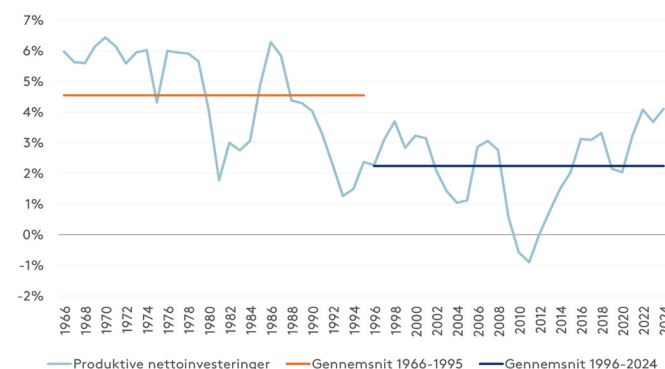

NETTOINVESTERINGER ER FALDET

Selvom de danske investeringer er steget de seneste 15 år, så vokser den samlede investerede kapital langsommere end tidligere. Det kan blive en udfordring for udviklingen af kapitalapparatet og dermed de fremtidige produktions- og forbrugsmuligheder.

En stigende del af de danske investeringer går til at fastholde det eksisterende kapitalapparat, dvs. erstatte den kapital der bliver afskrevet, som følge af nedslidning og forældelse. Afskrivningerne - dvs. forbruget af fast kapital - udgør i dag 18 pct. af BNP, hvilket er noget højere end for 40-50 år siden, hvor de udgjorde 13 pct. af BNP. En væsentlig årsag til at afskrivningerne er vokset, er at vi i dag investerer mere i intellektuelle rettigheder og ICT-udstyr, som afskrives hurtigere end fysiske aktiver. En udvikling, som må forventes at fortsætte.

Figur 8. Danmarks produktive nettoinvesteringer. Pct. af BNP, 1966-2024

Kilde: Danmarks Statistik (NANI) og egne beregninger.

Note: Produktive nettoinvesteringer er faste nettoinvesteringer i faste aktiver fratrukket boliger.

Danmarks nettoinvesteringer (samlede investeringer minus afskrivninger) som andel af BNP er halveret på 50 år. Nettoinvesteringerne svinger i dag omkring 5 pct. af BNP, mens de i 1960'erne og 70'erne var over 10 pct. af BNP. Selv i 2022, hvor vores samlede investeringer var høje og udgjorde 23 pct. af BNP, var nettoinvesteringerne kun på 7 pct. og dermed markant lavere end niveauet i 70'erne.

En stor del af de danske investeringer går samtidigt til boliger, som alt andet lige er mindre produktive investeringer og dermed ikke bidrager til at hæve vores produktivitet. Derfor er det relevant at se på de produktive nettoinvesteringerne, dvs. de samlede nettoinvesteringer minus boliginvesteringer.

Danmarks produktive nettoinvesteringer er også halveret gennem årene. Fra 1966 til 1995 var de gennemsnitlige produktive nettoinvesteringer således 4,5 pct om året, mens de fra 1996 til 2024 gennemsnitlig var på 2,2 pct. Selv i de seneste år, hvor investeringsniveauet i Danmark har været stigende, har de produktive nettoinvesteringer kun været på 4 pct., hvor de i 60'erne og 70'erne lå på 6 pct.

Skal Danmarks udbygge sit kapitalapparat med samme hastighed som i 60'erne og 70'erne kræver det næsten en fordobling af det nuværende nettoinvesteringsniveau, både når vi ser på de samlede nettoinvesteringer og de produktive nettoinvesteringer. Det svarer til en stigning i bruttoinvesteringerne på mellem 2 og 5 pct. af BNP alt efter om man ser på de samlede investeringer eller kun de produktive investeringer.

Danmark investerer på niveau med udlandet

Danmarks investeringsrate er generelt set på niveau med de højindkomstlande, som vi normalt sammenligner os med. Fra 2013 til 2023 investerede Danmark i gennemsnit lidt mere end USA og gennemsnittet i EU, men lidt mindre end andre små højindkomstlande, herunder både de nordiske lande, men også mindre åbne økonomier som Schweiz, Irland, New Zealand og Israel. Forskellen er dog blev indsnævret de senere år.

De store asiatiske økonomier som Japan, Kina og Sydkorea har historisk investeret mere end Danmark med investeringsrater på 30-40 pct. Japan har dog de seneste 20 år haft en vigende investeringsrate, og de investerer i dag på niveau med Danmark. Der ses også en langsomt vigende investeringsrate i Sydkorea til omkring 30 pct. af BNP. Til gengæld er investeringsraten i Kina er vokset til over 40 pct. af BNP. Kina og Sydkorea er dog lande, hvis indkomstniveau fortsat er væsentligt under Danmark.

DANMARK INVESTERER MERE I INTELLEKTUELLE RETTIGHEDER END GENNEMSNIET AF EU

Selvom Danmark investerer på samme niveau som andre højindkomstlande, så er der forskelle mellem landene - særligt når det gælder investeringer i intellektuelle rettigheder (IR) og boliger.

Danmarks investeringer i IR har de seneste 10 år været på højde med USA og væsentligt over niveauet i EU. Draghi-rapportens kritik af, at EU investerer væsentligt mindre end USA i IR, gælder således ikke Danmark. Schweiz og Irland har haft markant større investeringer i IR, men det skyldes andre faktorer, at internationale virksomheder placerer rettigheder til patenter i lande med lav selskabsskat.

USA INVESTERER MINDRE I BOLIGER END EUROPA

Danmarks boliginvesteringer er til gengæld på niveau med resten af EU, men højere end USA. Vi anvender således 5 pct. af

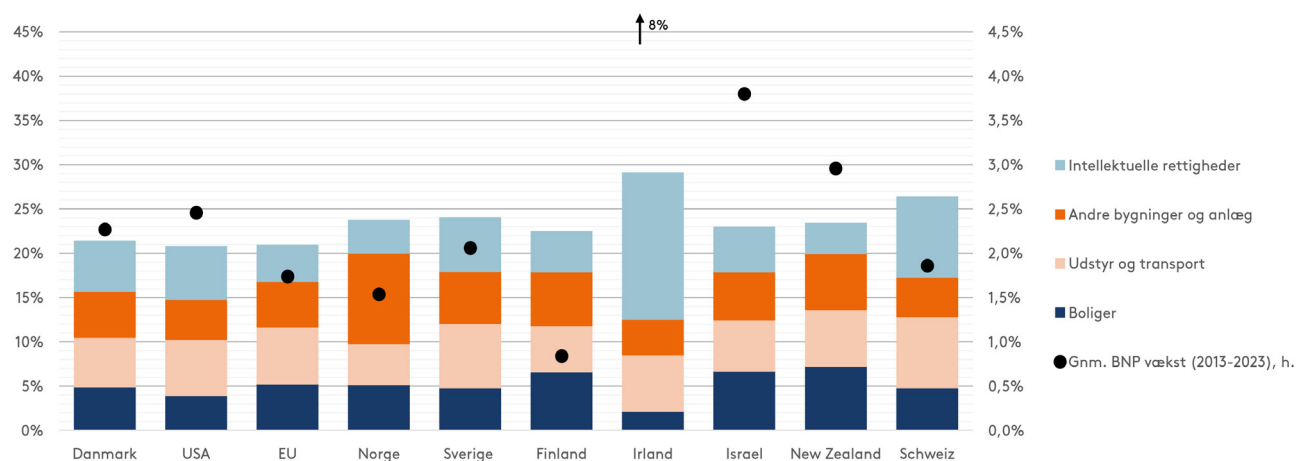
BNP på boliginvesteringer, mens USA bruger 4 pct. Dermed har USA relativt set større produktive investeringer end Danmark.

De høje boliginvesteringer kan være et observationspunkt for fremtiden, da investeringer i boliger ikke er produktive på samme måde som fx investeringer i IR. Dette er dog ikke kun en dansk udfordring, men gælder for mange andre sammenlignelige lande.

INTET TEGN PÅ SYSTEMATISK HØJERE ØKONOMISK VÆKST BLANDT LANDE DER INVESTERER MERE END DANMARK

Investeringer er vigtige for de fremadrettede vækstmuligheder. Der er ikke tegn på, at investeringsniveauets overordnet set har været for lavt i Danmark, når der sammenlignes med den økonomiske vækst i de andre sammenlignelige lande. I flere af de lande, der investerer mere end Danmark, er det især boliginvesteringer, der fylder. Det er således vigtigt at kigge på sammensætningen af investeringerne og ikke blot niveauet.

Figur 9. Udvalgte landes investeringsrater og fordeling på aktivtype, samt gennemsnitlig BNP-vækst i perioden 2013-2023

Kilde: Eurostat (nama_10_an6)

Note: Venstre akse angiver investeringsraterne fordelt på aktivtype, og højre akse angiver BNP-vækst i pct. Udstyr og transport dækker over ICT udstyr, transport, våbensystemer, maskiner og inventar

Den gennemsnitlige danske BNP-vækst har fra 2013 til 2023 været på 2,3 pct., hvilket er lidt under USA, men væsentligt over væksten i EU som helhed. Der er ikke tegn på at højindkomstlande med højere investeringsrater har haft en systematisk højere økonomisk vækst.

Japan, som historisk har investeret væsentlig mere end Danmark, har oplevet lav økonomisk vækst. Væksten i Sverige, Norge, Finland og Schweiz har ligeledes være mindre end i Danmark. Det er et udtryk for, at den økonomiske vækst drives af andre forhold end investeringerne. I den forbindelse spiller reformpolitikken samt stor tilstrømning af udenlandsk arbejdskraft en stor rolle i Danmark. For andre mindre sammenlignelige lande som Irland, Israel og New Zealand, der har haft en høj BNP-vækst, gør også særlige forhold sig gældende. For Irlands vedkommende er situationen i høj grad påvirket af Storbritanniens udtræden af EU, hvor mange internationale og britiske virksomheder har flyttet aktiviteter fra Storbritannien til Irland for at blive inden for EU.

Der er behov for at øge Danmarks investeringer

Samlet set går det godt i Danmark. Vi har høj vækst, høj beskæftigelse og vores investeringer er på et højt niveau, både når vi ser på den historiske og internationale udvikling.

Alligevel er der behov for at sætte fokus på behovet for at øge Danmarks investeringer fremadrettet. Det er der flere årsager til.

1

For det første vokser produktiviteten langsomt. Det skyldes, at vores produktive nettoinvesteringer er faldet i forhold til tidligere, men også at beskæftigelsen er vokset relativt meget, uden at væksten i investeringerne er steget tilsvarende. Det er en udfordring for vores fremtidige vækst og velstandsudvikling i en fremtid, hvor den arbejdsduelige del af befolkningen falder.

2

For det andet står vi overfor store investeringsbehov fremadrettet, både pga. et historisk opbygget vedligeholdelsefterslæb i den eksisterende samfundsinfrastruktur, men også fordi vi står overfor store nye behov for investeringer inden for grøn omstilling, klimatilpasning, digitalisering og for-svar.

3

For det tredje har Danmark i dag et stor opsparringsoverskud overfor udlandet, som pt. bruges til at investere i udlandet og ikke i Danmark. Vi står således i den unikke situation, at vi har råd til at øge vores investeringer i Danmark, uden at vi sætter vores samfundsøkonomi over styr.

Disse årsager uddybes herunder.

DANMARKS PRODUKTIVITET VOKSER LANGSOMT

Danmarks produktivitet vokser i disse år signifikant langsommere end tidligere. Produktiviteten vokser kun med ca. 1 pct. om året mod tidligere 3 pct. om året. Det er et velkendt problem, som både er beskrevet af skiftende regeringer og Det Økonomiske Råd.

Den lave produktivitetsvækst er en udfordring for den fremtidige udvikling i dansk velstand, og dermed mulighederne for at finansiere velfærd og omstillingen til et mere robust og bæredygtigt samfund. Den danske velstandsfremgang de senere år har i høj grad været drevet af en betydelig vækst i antallet af beskæftigede. Væksten har været på 20 pct. eller 500.000 flere beskæftigede målt i forhold til 2013 og kan især henføres til flere ældre i arbejde og en stor tilgang af udenlandsk arbejdskraft.

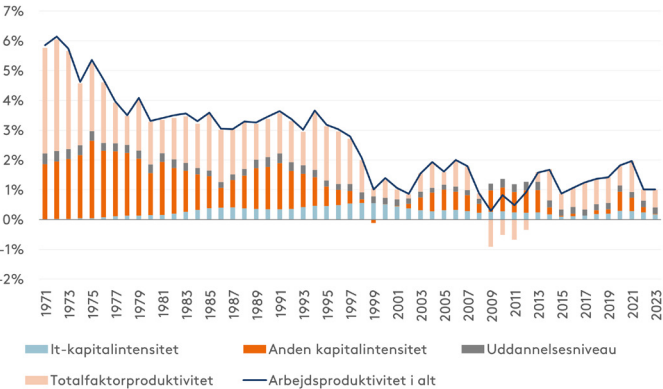
Frem mod 2050 forventer Danmarks Statistik at den danske befolkning mellem 20 og 69 år vil falde med 4 pct. – selv med en fortsat moderat indvandring. Dermed bliver det vanskeligere at øge beskæftigelsen yderligere ud over det som kommer ved en planlagt forhøjelse af pensionsalderen.

Faldende produktivitet er ikke kun et dansk fænomen, men ses i de fleste vestlige lande, herunder også USA. Der er flere årsager til den faldende produktivitet, bl.a. negative konsekvenser af overregulering og bureaukrati, som det også er blevet påpeget i Draghi-rapporten.

En væsentlig årsag til den faldende produktivitetsvækst i Danmark er imidlertid, at bidraget fra kapital til produktiviteten er faldet betydeligt siden starten af 1990’erne. Hvor kapitalintensiteten tidligere bidrog til produktivitetstilvækst på 1-2 pct. om året, så er effekten af kapital stort set udeblevet de seneste år. Se figur 10.

Det lavere bidrag fra investeringer til produktiviteten kan forklares med, at Danmarks produktive nettoinvesteringer er faldet over de seneste 50 år, selvom bruttoinvesteringerne har holdt niveauet. Vi har således ikke investeret nok til at forny og udvikle kapitalapparatet, hvilket er kritisk i forhold til de fremtidige produktions- og forbrugsmuligheder.

Figur 10. Danmarks produktivitetsvækst er faldende. Pct., 1971-2023

Kilde: Danmarks Statistik (NP25)
Note: Markedsmæssig økonomi, rullende 5-års gennemsnit, herunder underliggende faktors bidrag til produktiviteten.

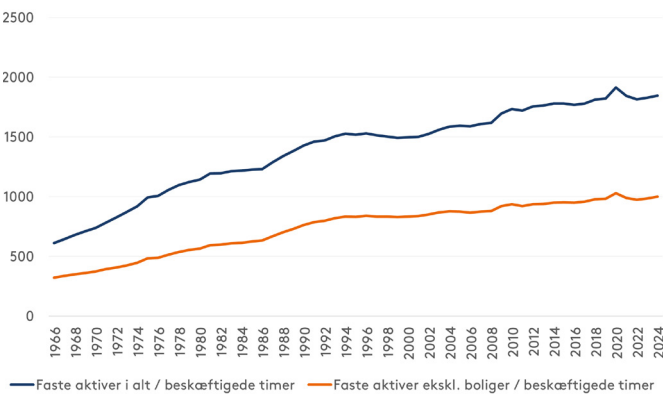
VÆKSTEN I INVESTERINGERNE HAR IKKE FULGT MED VÆKSTEN I BESKÆFTIGELSEN

Den danske beskæftigelse er steget med 20 pct. siden 2013, men vores investeringer og samlede kapitalapparat er ikke steget tilsvarende. Det betyder at væksten i kapitalen pr. arbejdet time er stagneret. Det er et problem. Studier fra McKinsey (2024) viser, at 70-80 pct. af den globale produktivtetsudvikling på tværs af lande kan tilskrives vækst i kapitalen pr. beskæftiget time.

I Danmark har vi siden midten af 90’erne set et betydeligt fald i væksten i fast kapital per beskæftiget time. Det hænger givet vis bl.a. sammen med at relativt flere arbejder i servicesektoren frem for industrien.

Fra 1966 til 1995 steg den samlede danske produktive kapital pr. beskæftigede time med 158 pct. I den periode investerede vi relativt mere, samtidigt med at antallet af beskæftigede timer i dansk økonomi faldt med knap 20 pct., som følge af faldende arbejdstid, der ikke kunne opvejes af den stigende beskæftigelse.

Figur 11. Udvikling i faste aktiver pr. arbejdet time i dansk økonomi, 1966-2024

Kilde: Danmarks Statistik (NABK10, NABB10) og egne beregninger
Note: Opgjort i løbende priser. Faste aktiver er netto beholdning ultimo året.

I de seneste 30 år er udviklingen vendt. Ikke alene er de produktive nettoinvesteringer faldet i forhold til tidligere, men antallet af beskæftigede timer er også steget med en femtedel fra 1995 til 2024. Kombinationen af lavere nettoinvesteringer og flere beskæftigede timer har medført, at væksten i arbejdskraftens kapitalintensitet stort set er stagneret i forhold til tidligere. Fra 1995-2024 er kapitalen pr. arbejdet time således kun vokset med 20 pct.

Danmark har således de sidste mange år øget produktionen ved at øge beskæftigelsen, men vi ikke har investeret i at gøre den gennemsnitlige medarbejder mere produktiv.

Tabel 2. Danmarks antal beskæftigede og antal præsterede timer i 1966, 1995 og 2024.

	1966	1995	2024
Samlede antal beskæftigede, 1000 pers	2.322,8	2.612,0	3.217,4
Procentvis ændring		12%	23%
Samlede præsterede timer, mio. timer	4.604,4	3.706,8	4.412,7
Procentvis ændring		-19%	19%

Kilde: Danmarks Statistik (NANI)
Note: Den procentvise ændring skal ses i forhold til hhv. 1966 og 1995.

VÆKSTEN I KAPITALEN PR. BESKÆFTIGET LIGGER UNDER NIVEAUET I USA OG ANDRE VÆKSTØKONOMIER

Den danske vækst i kapitalen pr. beskæftiget er under niveauet i Nordamerika. Analyser fra McKinsey viser, at kapitalen pr. beskæftiget i Nordamerika og gruppen af veludviklede asiatiske lande fra 1997 til 2019 er vokset med hhv. 50 pct og 30 pct., mens den i Vesteuropa kun er vokset med 11 pct. Se figur 12. Den danske vækst i kapitalen pr. beskæftiget fra 1997 til 2019 var 30 pct., når der bruges samme metode som McKinsey, dvs. købekraftjusteret dollarkurs i reale priser. Målt i reale kroner var væksten i Danmark i kapitalen pr. beskæftiget imidlertid kun 20 pct.

DEN OFFENTLIGE SEKTOR HAR OPBYGGET ET INVESTERINGS-EFTERSLÆB

En af årsagerne til, at de samlede nettoinvesteringer er faldet i dansk økonomi gennem de seneste 30 år, skal findes i den offentlige sektor. I en lang årrække fra 1981 til 2010 var de of-

fentlige investeringer i bygninger og anlæg ikke store nok til at opveje nedslidningen af det offentlige kapitalapparat, og nettoinvesteringerne var derfor negative i den offentlige forvaltning (stat, regioner og kommuner) i en meget lang årrække.

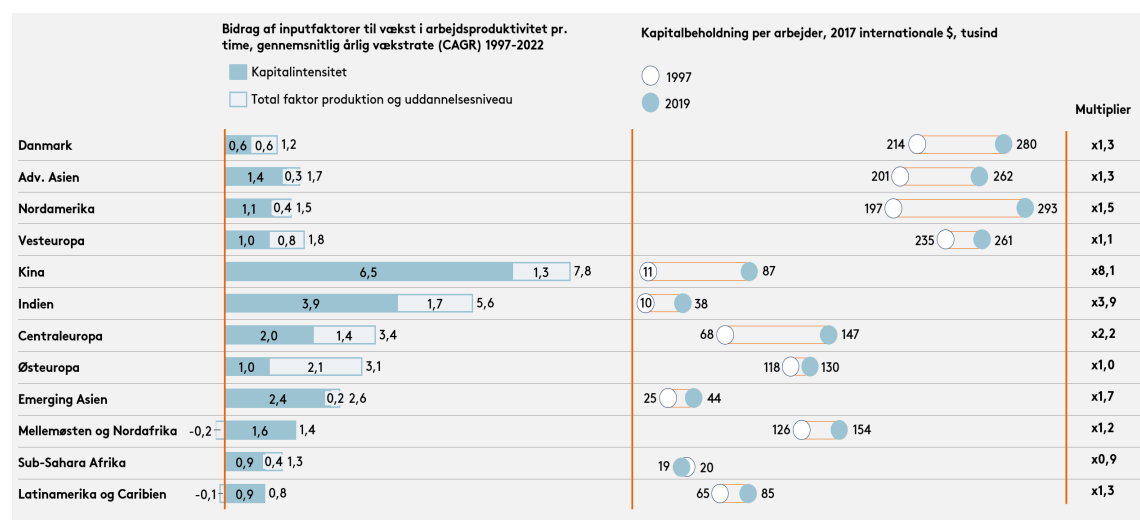
Den samlede offentlige sektors nettoinvesteringer er imidlertid steget betydeligt efter 2010 og udgjorde i 2023 1,6 pct. af BNP. Stigningen er både sket i den offentlige forvaltning, men også i de offentlige selskaber.

Stigningen i de offentlige investeringer har dog ikke været tilstrækkelig til at lukke det investerings- og vedligeholdelses efterslæb, som er opbygget over mange år. Der er således fortsat betydelige udfordringer med tilstanden i jernbaner, veje, broer, kloakker og offentlige bygninger, som skoler, hospitaler mv.

En væsentlig udfordring i den forbindelse er, at store dele af den offentlige bygnings- og anlægsmasse er fra før 1980 og nærmer sig sin tekniske levetid. F.eks. er 80 pct. af Danmarks folkeskoler bygget før 1980. Den gamle Lillebæltsbro, som er den eneste jernbaneforbindelse mellem Jylland og Fyn, er fra 1935 og halvdelen af alle transformere på det danske elnet er fra før 1980.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører i Danmark (FRI) vurderede i 2024, at det vil koste ca. 220 mia. kr. at bringe de offentlige anlæg og bygninger op til en god standard.¹⁰ Det svarer til hele statens bygge og anlægsbudget i 7,5 år. Denne regning vil stige efterhånden som flere og flere anlæg nærmer sig sin tekniske levetid, hvis der ikke skrues op for investeringerne. En del af udfordringen består i, at udsættelse af investeringer i vedligeholdelse, gør det dyrere at vedligeholde bygninger og anlæg.

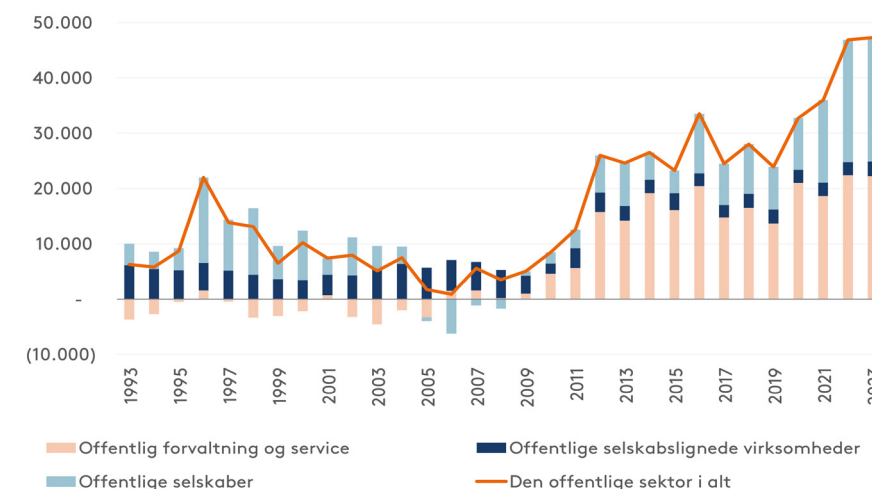
Figur 12. Sammenhæng mellem kapital og produktivitet på globalt plan

Kilde: CIP Foundations tilvirkning til McKinsey Global Institute (2024)

Note: CIP Foundation har beregnet tal for Danmark på baggrund af samme datakilde (IMF) som McKinsey.

Figur 13. Den offentlige sektors nettoinvesteringer fordelt på forvaltning og offentlige selskaber. Mio. kr., 1993-2023.

Kilde: Danmarks Statistik (OFF14) og egne beregninger

Note: Figuren er i løbende priser

¹⁰ Foreningen for Rådgivende Ingeniører (2024)

NYE STORE BEHOV FOR INVESTERINGER FREMADRETTET

Danmark står aktuelt med behov for at øge vores investeringer betydeligt indenfor en række samfundskritiske områder. En række eksempler på dette er:

Finanssektorens klimapartnerskab har vurderet, at der skal investeres 1.400 mia. kr. i grøn omstilling frem mod 2050, hvis Danmark skal nå sine klimamålsætninger.¹¹ Det er primært investeringer indenfor energiforsyning. Det svarer til investeringer på 56 mia. kr. om året i gennemsnit, hvilket er en fordobling af det nuværende investeringsniveau på ca. 29 mia. kr. om året. Det svarer til øgede investeringer på 1 pct. af BNP.

DANVA, den danske vandsektors brancheforening, har vurderet, at der frem mod 2069 er behov for at investere 841 mia. kr. for at sikre stabil forsyning, rent drikkevand og effektiv spildevandshåndtering.¹² Det svarer til 19 mia. om året og er dermed en fordobling af det nuværende niveau på 9 mia. kr. om året, svarende til merinvesteringer på 0,3 pct. af BNP.

NATO's nye krav til forsvar medfører ud over en stigning i forsvarsbudgettet fra 2 pct. af BNP til 3,5 pct. af BNP, også krav om øgede investeringer i samfundskritisk infrastruktur og sikkerhed på 1,5 pct. af BNP. Det sidste svarer til investeringer på 45 mia. kr. om året i kritisk infrastruktur. Til sammenligning udgør den danske stats bygge- og anlægsinvesteringer i dag ca. 30 mia. kr. om året.

DTU har beregnet, at investeringer på 130 mia. kr. kan forebygge klimaskader fra skybrud og stormflod for 400 mia. kr. set over en tids span på 100 år. Det giver således økonomisk god mening at investere i klimasikring, og jo tidligere det sker, desto større er værdien af investeringerne.¹³

Dette er bare et udpluk af de nye investeringer, vi står over for i de kommende år. Selvom der er et vist overlap, giver det en indikation af, hvilket højt investeringsniveau, vi ser ind i.

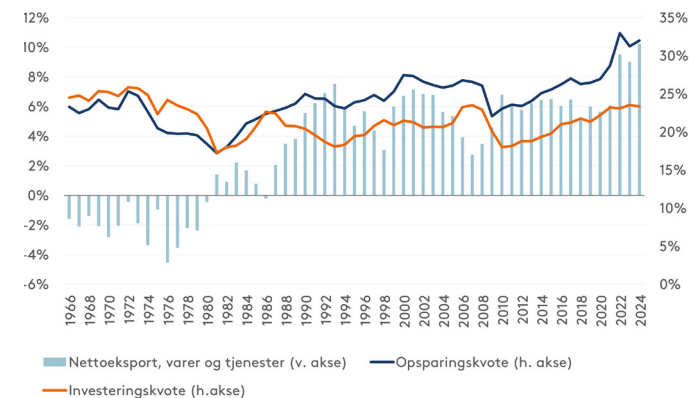
VI HAR RÅD TIL AT ØGE VORES INVESTERINGER

Danmark står i den gunstige situation at vi har råd til at investere mere. Vi har i mange år opbygget et stort opsparingsoverskud, hvor vi sparer væsentligt mere op end vi investerer. Det betyder at vi har opbygget en større formue i udlandet og at danske virksomheder og pensionsselskaber investerer en større del af opsparing i udlandet.

En væsentlig del af Danmarks opsparingsoverskud placeres i dag som direkte investeringer i udlandet. De seneste 20 år er danske virksomheders direkte investeringer i udlandet mere end fordoblet og vokset fra at udgøre ca. 30 pct. af BNP til nu at udgøre 65 pct. af BNP, mens udlandes direkte investeringer i Danmark kun er vokset fra ca. 30 pct. til 40 pct.

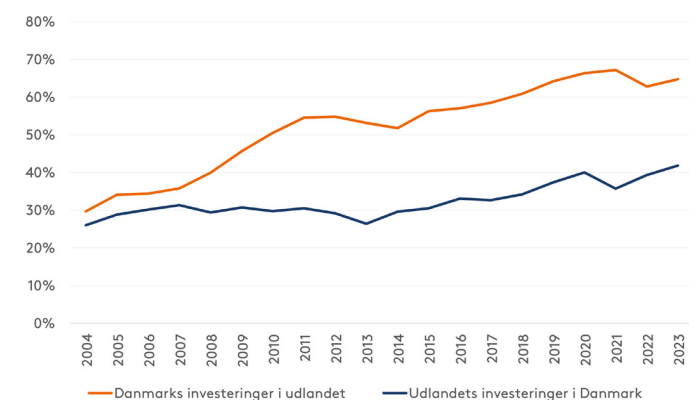
Danske investeringer i udlandet det seneste årti blandt de højeste sammenlignet med andre tilsvarende lande. Dvs. vi sender relativt flere midler til opbygning af kapitalapparat i andre lande, som kan medvirke til fremtidige indtægter til Danmark. På den måde har vi et lidt andet investeringsmønster end sammenlignelige lande.

Figur 14. Danmarks opsparing, faste bruttoinvesteringer og nettoeksport. Pct. af BNP, 1966-2024

Kilde: Danmarks Statistik (NAN1) og egne beregninger.

Figur 15. Direkte investeringer til og fra Danmark. Pct. af BNP, 2004-2024

Kilde: Danmarks Statistik (DNFDIOUC, DNFDIINC)
Note: Data går kun tilbage til 2004.

¹¹ Finanssektorens klimapartnerskab på baggrund af rapport fra COWI (2025)

¹² DANVA hjemmeside - investeringer i sektoren

¹³ DTU (2024)

Kildeliste

- DANVA hjemmeside: [Investeringer i sektoren - DANVA - Vandets klare stemme](#)
- Dansk Industri (2024): [Energirenooveringer i offentlige bygninger - DI](#)
- DREAM: Baggrundsdata leveret fra MAKRO database
- DTU (2024): [Økonomiske konsekvenser af oversvømmelser - Nationale skadesberegninger og vurdering af behov for klimasikring](#)
- Eurostat: Data Browser - National Accounts
- Foreningen af Rådgivende Ingeniører (2024): [State of the Nation 2024](#)
- Finanssektorens klimapartnerskab på baggrund af rapport fra COWI (2025): [klimapartnerskabet_baggrundsrapport_2025.pdf](#)
- Danmarks Statistik: Statistikbankens data
- McKinsey Global Institute (2024): [Investing in productivity growth | McKinsey](#)
- World Bank (2021): [Global Productivity: Trends, Drivers, and Policies](#)